

“GÖZYAŞLARINIZA HAKİM OLAMAYACAĞINIZ BİR AŞK HİKAYESİ”

STEPHANE ZACHAREK, TIME MAGAZINE

“GERÇEK BİR ŞAHESER”

KEVIN MAHER, THE TIMES

THE IRISH TIMES

“ENFES... ŞAHANE MÜZİKLER
VE BÜYÜLEYİCİ BİR GÖRSELLİK”

PETER BRADSHAW, GUARDIAN

EVENING STANDARD

JOANNA
KULIG

TOMASZ
KOT

CANNES FİLM FESTİVALİ
EN İYİ YÖNETMEN

SOĞUK SAVAŞ

COLD WAR

IDA’NIN OSCAR® ÖDÜLLÜ YÖNETMENİ PAWEŁ PAWLİKOSWKI’DEN

21 ARALIK’TA SİNEMALARDA

SOĞUK SAVAŞ

COLD WAR

“KULIG, ENERJİSİYLE
FİLME GÜÇ VERİYOR”

TELEGRAPH
★★★★

“JOANNA KULIG,
GÜNÜMÜZÜN
JEANNE MOREAU'SU”

SIGHT AND SOUND

“ACI TAT BIRAKAN
VE DAYANILMAZ
DERECEDE GÜZEL BİR FİLM”

THE HOLLYWOOD REPORTER

“SÜRÜKLEYİCİ”

VARIETY

“ENERJİK VE LİRİK”

THE INDEPENDENT

“GİZEMLİ, MÜZİKLERİYLE
SARHOŞ EDEN VE
GÖRSELLİĞİYLE
BÜYÜLEYEN BİR FİLM”

THE GUARDIAN
★★★★

SİNOPSİS

IDA ile EN İYİ YABANCI FİLM OSCAR® Ödülü kazanan Pawel Pawlikowski'nin Cannes Film Festivali'nden EN İYİ YÖNETMEN ÖDÜLÜ ile ayrılan filmi SOĞUK SAVAŞ'ta Zula ve Wiktor savaştan harabe halinde çıkan Polonya'da karşılaşır. Farklı geçmişlere ve karakterlere sahip olan kahramanlarımız birbiriyle asla anlayamayacak tiplerdir; ama kader yollarını ayrılmayacak şekilde birbirine bağlamıştır. 50'li yılların Polonya, Berlin, Yugoslavya ve Paris'inin soğuk savaş atmosferini kendine fon edinen SOĞUK SAVAŞ; politik görüş, kişilik özellikleri ve kaderin cilveleriyle savrulan bir çiftin, imkânsız zamanlarda geçen imkânsız aşk hikâyesi.

Fragmanın Youtube İndirme Linki: <https://youtu.be/pv9Agn1TO4>

Fragmanın Wetransfer İndirme Linki:

Afiş ve Görsellerin Wetransfer İndirme Linkleri: <https://we.tl/t-4Jhex0ct90>

WIKTOR VE ZULA

SOĞUK SAVAŞ, Pawel Pawlikowski'nin, filmde baş karakterlere isim babalığı yapan anne ve babasına adanmıştır.

Gerçek Wiktor ve Zula, 1989'da Berlin Duvar'ı çökmeden hemen önce öldü. Birlikteliklerinde kah ayrılıp kah bir araya gelen, Demir Perde'nin iki yanında birbirlerini kimi zaman kovalayan, kimi zaman cezalandıran çift 40 yılı devirmişti. "İkisi de güçlü ve harika insanlardı ama bir çift olarak sonu gelmeyen bir felaket gibiydiler," diyor Pawlikowski.

Kurmaca karakterlerle, esinlenen çift arasında birçok farklılık olsa da Pawlikowski on yılı aşkın bir süredir ailesinin hikâyesini anlatmanın yollarını arıyordu. Gelgitler ve yurtsuzlukla dolu bu hikâyeyi nasıl bir yapıya oturtabilirdi? Bu kadar uzun süreye yayılan anlatı hakkında ne

yapabilirdi? “Hayatlarında dramatik çatı kurulacak bariz bir öge yoktu,” diyor yönetmen ve ekliyor, “Anne babamla çok yakın olmamıza rağmen -tek çocuklarıydım- ölümlerinden sonra onlar hakkında ne kadar çok düşündüysem, onları anlamam o kadar zorlaştı.” Yönetmen bahsettiği bu zorluğa rağmen, o ilişkinin gizemini kavrayabilme çabasını sürdürdü. “Uzun bir ömrüm oldu ve çok şey yaşadım ama ailemin hikâyesi diğerlerini gölgede bırakıyor. Karşılaştığım insanlar içinde dramatik yapı kurabileceğim en ilginç karakterler kendi anne babamdı.”

Sonunda filmi yazabilmek için, hikâyenin ailesi hakkında olmamasına karar verdi. Birkaç genel özellik ekledi, “şiddetli geçimsizlik, birlikte olamama ve ayrıldıklarında birbirlerinin hasretini çekme, sürgün yaşantısının ve farklı bir kültürde kendi olabilmenin zorlukları, totaliter bir rejimde hayatını sürdürmenin, aksi yöndeki tüm tahriklere rağmen kibar davranışlardan ödün vermemenin zorluğu.” Sonuç, Pawlikowski’nin deyişiyle “ailesinin karmaşık ve altüst olmuş aşkından” esinlenen etkileyici ve coşkulu bir hikâye oldu.

Kurmaca Wiktor ve Zuma için Pawlikowski birçok hikâyeden etkilendi.

Annesinin aksine -17 yaşında baleden kaçsa da geleneksel orta sınıf bir aileden geliyor- Zula, kasvetli bir kasabanın yanlış tarafına aittir. Onu yoksulluktan kurtaracağını düşündüğü folklor

ekibine katılabilmek için köylüymüş gibi davranır. Filmde, istismarcı babasını öldürmekten hapis yattığı iması var. *“Benim annemle karıştırdı. Ben de ona farkı göstermek için bıçak kullandım,”* diyor Wiktor’a. Dans edip şarkı söylüyor. Ekibin içinde bir yıldızla dönüştüğünde gidebileceği en uç noktaya geldiğini anlıyor. *“Zula’nın komünizm ile bir sorunu yok,”* diyor Pawlikowski. *“Batı’ya kaçmak gibi bir arzusu yok.”*

Diğer yandan Wiktor, daha sofistike ve eğitilmiş bir dünyadan gelen yetenekli bir müzisyen. *“Serinkanlı ve dengeli biri. Şehirli entelektüellerden biri. Etrafı yüksek kültürle çevrili ve Zula’nın enerjisine ihtiyacı var,”* diyor Pawlikowski. Savaştan önce Nadia Boulanger’ın yönetiminde müzik eğitimi almak için Paris’e gitmeyi hayal ediyordu. Ama Alman İşgali sırasında kendini tıpkı Polonyalı büyük besteciler Lutoslawski ve Panufnik gibi, geçimini kazanmak için Varşova kafelerinde gizli gizli piyano çalarken buldu. Klasik bir eğitimden geçip, yetenekli bir piyanist olması Wiktor’un büyük bir besteci olmasına yetmedi. Hem zaten asıl tutkusunu cazdı.

Geçmişinin ipuçları müziklerde yatıyor. Wiktor’un piyano çalıp Zula’nın şarkı söylediği sahnede çalan parça George Gershwin’in Pogy ve Bess operasından *“I Loves You Porgy”*. Bu, dikkatli izleyicilerin kaçırmayacağı bir sinyal: Wiktor, daha önce Batı’ya gitmişti. *“Savaştan sonra Polonya’da Stalin rejiminin ortaya çıkışıyla ne yapacağını bilemiyor,”* diyor Pawlikowski. Stalinistler cazı ve *“formalist”* modern klasik müziği yasaklamıştı. Pawlikowski’nin kafasında

Wiktor, Polonya halk müziğiyle asla ilgilenmiyor ama Irena ve onun folklor ekibi projesiyle karşılaştığında bunun, boşluğa düşmüş bir adama fayda dokunacağını fark ediyor. Ekip, rejimin politik amaçlarına alet edilmeye başladığında ve devlet tarafından gözetlendiğini keşfettiğinde kaçma arzusu körükleniyor. Polonya’da müziğinin özgür olmayacağını hatta herhangi bir özgürlüğe sahip olmayacağını biliyor. Batı’ya kaçmak tek çözüm oluyor.

POLİTİKA

Komünizm Pawlikowski’nin karakterlerinin hayat opsiyonlarını genişletmiş ya da sınırlandırmış olsun, bu baskının arka planda hep var olduğunu anlamak gerekiyor. Zula, Wiktor’u ispiyonladığını kabul ettiğinde ihanetini kendince bir hayatta kalma eylemi olarak görüyor.

Pawlikowski, bugünlerde geçmişini yeniden yaşayan ve yorumlayan Polonya’da komünizm felaketlerini, “komünist rejimin ellerinde çekilen acıyı ve korkuyu” yeterince anlatmadığı için saldırıya uğrayacağını düşünüyor. Ama filmde sözü edilmeden sürekli orada olan o korku hissi, politikanın karakterleri nasıl etkilediğini daha başarılı bir şekilde anlatıyor... Mesela Wiktor, sürgünde “maskülen erkek” tipine uyan davranışları daha az mı sergiliyor? Pawlikowski, doktor olan, kendi ülkesinde cesur ve hiç susmayan babasının Batı’da bir banka müdürüyle yüz yüze gelmekten korktuğunu düşünüyor.

Kültür Bakanı'nın, ekibin repertuarına Tarım Devrimi ve Dünya Barışı'nı anlatan şarkılar eklenmesi isteğine Irena karşı çıkarken hırslı Kaczmarek onu alt ediyor ve ekip, Stalin'e öven şarkılar söylüyor. Ama bu kısa ve manüplatif sahne, Wiktor'un baskı altında hiçbir şey söylemeden öylece durmasını ve kariyerinin elinden kayıp mahvolmasını göstermek için filme ekleniyor.

Pawlikowski, çocukluğunda Varşova'nın gerilim dolu bir atmosferle kaplı olduğunu anımsıyor. "Evde herkes ağzına geleni konuşurdu ama okulda söylediklerinize dikkat etmeniz gerekirdi." Ailesinin kısa bir dönem, o dönemki tek odalı dairelerinin mutfağında katlanabilir bir yatakta uyuyan taşralı bir hizmetçileri oldu. "Bir istihbaratçı adamla ilişkisi vardı," diye hatırlıyor Pawlikowski, "Bizi ispiyonluyordu. İspiyonlayacağı ne vardı? Batı'dan getirilmiş parçalar, BBC'yi ve Radio Free Europe'u dinlemek... Babamda, tüm Batılı yayınlar gibi yasaklanmış Der Spiegel'in bir sayısı vardı ve bir gün ortadan kayboldu." Bir keresinde bütün aile gecenin bir yarısı Pawlikowski'nin babasının

yanlışlıkla çöpe attığı ve onu suçlu duruma düşürebilecek bir mektubu aramaya koyulmuşlardı. 1968'de Varşova'da da öğrenci ayaklanmaları başladı (Pawlikowski o sıralarda 10 yaşında olmalıydı). "Biber gazı, merkezi bir bulut gibi kaplamıştı. Annemin öğrencilerinden (Varşova Üniversitesi'nde ders veriyordu.) biri kanlar içinde evde olayların yatışmasını bekliyordu."

Filmdeki yönetimle, şimdiki hükümet arasındaki benzerlikler Polonyalı izleyicilerin gözünden kaçmayacaktır: Batı karşıtı, milliyetçi söylemlere sahip, devlet medyasında ilkel bir propaganda güden, çürümüş ve hain elitlere karşı sağlıklı ve basit yaşayan köylülerin desteğini arkalarına almak için korku, kriz ve hınç iklimi yaratmak... Komünizmi yaşamış insanlara bunların hepsi ürpertici şekilde tanıdık geliyor. Kaczmarek'in kinci ve kariyer odaklı karakteri de Leh izleyici de bir takım zilleri çaldıracaktır. Ama SOĞUK SAVAŞ, siyaset üzerine bir film değil. Tarih, daha evrensel bir şeyi dramatik çatıya oturtmaya yardımcı bir bağlam sadece.

MÜZİK

Pawlikowski karakterlerini yarattıktan sonra onları bir araya getirecek bir şey ararken müzik, filmin merkezi haline geldi.

Savaşın sonra kurulan ve bugün hala aktif olan Mazowsze folklor ekibini hikâyeye eklemek istediğinde bu kurumun, onun müdahalesine gerek kalmadan Polonya toplumunda o dönem neler yaşandığını gösterebileceğini fark etti.

“Mazowsze kendimi bildim bileli var. Küçüklüğümde devlet radyosu ve televizyonu onların müziğiyle doluydu. Onların müziği, halkın resmi müziğiydi. Bundan kaçamazdınız. The Small Faces veya The Kinks’in kayıtlarını karaborsadan bulup dinleyen arkadaşlarım bu müziği saçma ve sıkıcı buluyorlardı. Ama beş yıl önce Mazowsze’yi izlediğimde onlara tutuldum. Melodileri, sesleri, dansları ve aranjmanları çok güzel, canlı, sanal dünyamızdan ve elektronik kültürümüzden kopuktu.”

Masowsze (adını Polonya'nın bir bölgesinden alıyor) 1949 yılında Polonyalı bestekâr Tadeusz Sygietyński ve eşi Mira Ziminska tarafından kuruldu. Halk türküleri bulmak için Polonya'nın kırsalına seyahatler yaptılar ve Sygietyński bu şarkıların aranjmanını yeniden yaptı. Ziminska hem şarkıların sözleri üzerinde oynarken hem de geleneksel elbiselerden esinlenen kostümler yaptı. Orijinal çıkış noktası, geleneklere ve müziğe duyulan hakiki bir ilgiydi. Woody Guthrie'nin Birleşik Devletler'de yaptığına yakın bir şey amaçlanıyordu. Pawlikowski, Marian ve Jadwiga Sobieski'nin işlerinden de detaylar kullandı.

Filmdeki Mazurek ekibi gibi Mazowsze de Komünist rejim tarafından kullanışlı bir propaganda olarak kullanıldı. Türküler, caz ve 12-ton müzikle tanımlanan çürümüş burjuva sanatının karşısına çıkartıldı. "Masowsze, Varşova Paktına dahil başketlere ve Moskova'ya turlara gitti," diyor Pawlikowski. "Stalin'in önünde şarkı söyleyip The Stalin Cantata adlı bir şarkı seslendirdiler."

Kariyerine belgesellerle başlayan Pawlikowski'nin süslü bir yaklaşımı yok. Tarihsel gerçekleri kopyalamıyor. Müzik hikâyelerin aşk, sürgün, tutku ve yer değiştirme gibi öğelerini karşılıyor onun filmlerinde. Kendi de caz piyano çalan Pawlikowski, Mazowsze'nin tüm şarkılarını dinleyip filmde farklı formlarda yansıtabileceğini düşündüğü üç şarkı seçti. Masowsze'nin standart "Two Hearts"ını basit bir taşra nağmesine dönüştürüp şarkıyı köylü bir kıza söyledi ve Zula'nın seslendirdiği tüyler ürpertici bir caz şarkısına dönüştürdü.

Wiktor'un caz ekibini Paris'teki bir gece kulübünde ilk kez dinlediğimizde Wiktor'un beşli grubunun çaldığı bebop ezgisi, filmin başındaki Leh "oberek" in bir versiyonu. Filmde önce pedallı akordeonda bir kadından, sonra 1951'deki Varşova prömiyerindeki bir dansta Mazurek tarafından çalınıyor. Daha sonra Paris'te Wiktor kendinden geçip vahşi bir doğaçlamayla piyano çalmaya başladığında caz tınısındaki "oberek", "Two Hearts" ve "The Internationale"ye dönüşüyor.

Âşık olmak, kaybetmek ve onları birbirinden ayıran şeyler hakkında konuşulmayan her şey, müzikle anlatılıyor.

Müzik konusunda Pawlikowski kendisine çok yetenekli bir destekçi buldu: İlk kez erkek başrol için oyuncu seçimlerinde tanıştığı piyanist ve aranjör Marcin Masecki. “Masecki, havalı bir müşteri,” diyor Pawlikowski. “Müzikal anlamda muhteşem bir Wiktor olurdu. Müzik konusunda maceraperest, cesur ve vahşi derecede derleyici biri. Chopin’in noktürnlerini ezberden, bestekârın sağır olma deneyimini kopyalamak için Beethoven’ın sonatlarını dışarıdan ses almayan kulaklıklarla kaydetti. Ragtime çalmayı ya da barlarda ve restoranlarda doğaçlama çalmayı seviyor. Ülkenin dört köşesinden taşra müziklerini toparlayıp yeni düzenlemelerini yapıyor.”

Filmdeki tüm caz parçaların aranjmanlarını gerçekleştiren Masecki, aynı zamanda piyano sahnelerini de çaldı.

TEKNİK TERCİHLER

“Kendimi tekrar etmek istemedim. Ama tüm renk seçeneklerine baktığımda, eleye eleye bu filmi renkli çekemeyeceğimi anladım çünkü filmin renk tercihinin ne olacağını bilmiyordum. 50’lerde Polonya, Amerika gibi rengarenk değildi. Polonya’da renk, tanımlanamaz bir şey,” diyor Pawlikowski. “Polonya yok olmuştu. Şehirler harap, taşra elektriksizdi. İnsanlar siyahlar ve griler içindeydi. Bu durumu renkli olarak göstermek ancak sahtekarlık olurdu. Hem filmin canlı bir yapısı olmasını da istemiyordum. Siyah ve beyaz dürüstçe bir seçim oldu. Film daha dramatik ve dinamik kılmak için kontrastı arttırdık. Özellikle de Paris bölümlerinde.”

1:1.33 çerçeve oranı, Pawlikowski’nini *IDA*’dan da alışık olduğumuz geleneksel tercihi. Pawlikowski şöyle ekliyor: “Akademi formatı, yapım tasarımı için yeterli bütçeniz de yoksa size yardımcı oluyor çünkü dünyanın büyük bir kısmını göstermek zorunda değilsiniz.” Dünyayı daha geniş bir şekilde göstermek istediğinde kamerayı yukarı koyup derinliği artırıyor.

“Tüm bu tercihler doğal ve tamamen mantığa dayalıydı,” diye açıklıyor Pawlikowski. “Hiçbir kararımın entelektüel yanı yoktu. Hepsi filmin bir parçasıydı. Filmin şeklini bulduğunuzda film her şeyi dikte etmeye başlıyor. Filmden önce şöyle böyle çekeceğim diye fantezi kurabilirsiniz ama çekimlere başladığınızda ‘Bu çok abartılı oldu,’ ya da ‘Bu içime sinmedi ya da başka bir filmdenmiş gibi,’ diye düşünüyorsunuz.”

1949 – 1964: HİKAYEDEKİ BOŞLUKLAR

SOĞUK SAVAŞ, 15 yıllık bir süreye yayılıyor. Yıllar özellikle belirtilmezken seyirci, geçişleri kartlardan anlıyor. Pawlikowski, bu kararını şöyle açıklıyor: “Hikâyeyi kötü diyaloglarla kötü sahnelerle çekmek istemedim. Biyografik filmlerde genellikle çok fazla bilgi ve açıklama verilir. Anlatı, neden-sonuç ilişkisine indirgenir. Ancak hayatta, birçok gizli neden ve öngörülemeyen sonuç vardır. Bu yüzden hikâyede sadece güçlü ve önemli anları göstermek ve seyircinin kendi hayal gücü ve deneyimleriyle boşlukları doldurmasına izin vermek daha iyidir. Hikâyeleri kısa ve vurucu bölümlere ayırıp, onları yan yana dizmeyi ve izleyicinin manipüle edildiği hissine kapılmadan hikâyenin tadını çıkarıp ondan bir anlama oluşturmaya çalışmasına izin vermek istiyorum.”

VATAN VE SÜRGÜN

SOĞUK SAVAŞ'ın çarpıcı yanlarından biri, geçtiği dönemlerde çekilmiş bir film gibi hissettirmesi. Diğer bir deyişle bu film, başka bir zamana ya da mekana kendi perspektifimizden attığımız nostaljik bir bakış değil. Bu da, hem karakterlerde hem de on yıllardır Batı'da yaşayan ve arka arkaya iki tane Lehçe film yapan Pawlikowski'de vatan ve sürgün sorunsalını ortaya çıkarıyor.

Paris'te geçen ve Ethan Hawke, Kristin Scott-Thomas ve Joanna Kulig'in oynadığı *Woman in the Fifth* için Pawlikowski şunları söylüyor: "Tuhaf bir canavar gibiydi. Kültürel bir kimliği yoktu. Amerikalı, İngiliz ve Fransız oyuncuların oynadığı Leh bir yönetmenin çektiği bir Fransız filmiydi. Bir kitap uyarlaması olmasına rağmen ana konuyu değiştirip kendi karmaşık kişiliğimden birçok şey akıttım içine. Böylece benim için bilinmezliğe yapılan pusulasız bir yolculuk oldu."

“Bu deneyim,” diye devam ediyor yönetmen, “beni bir kök arayışına itti. Bunu, ikisini de istediğim şekilde inşa ettiği *IDA* ve *SOĞUK SAVAŞ*’ta buldum.”

“AŞK, AŞKTIR. BU KADAR.”

Bir noktada Wiktor, Zula’ya “*Aşk, aşktır. Bu kadar,*” der. Pawlikowski bu filmle nasıl bir aşk hikayesi göstermek istemiştir?

“Bu, sürekli bir savaşın döndüğü bir ilişki. Güçlü, yılmaz ve birbirine benzemeyen iki zıt kutbun ilişkisi. Zula ve Wiktor’un başka aşkları, ilişkileri, kocaları ve karıları oluyor ama zamanla kendilerine hiç kimsenin, birbirlerine duydukları yakınlık kadar yakın olamayacağını fark ediyorlar. Kimse onları, onların birbirini tanıdığı kadar tanımıyor. Ama paradoksal bir şekilde birbirleriyle olamayacak iki insan onlar.”

Onları ayrı kılan öğelerin ne kadarının siyaset, durumun getirisi ya da uyumsuzlukları yüzünden olduğunu açık bırakmak istiyor yönetmen: “Hikâye bu yüzden kaygan. Sonunda büyük soru şu: **“Sonsuza kadar süren bir aşk ihtimali var mıdır?** Bu aşk hayatı, tarihi ve bu dünyayı aşabilir mi? Bence son, aşklarına bir çeşit aşkınlık katıyor.”

Son, kaçınılmaz mıdır?

“Bilmiyorum,” diyor Pawlikowski. “Sanırım.”

PAWEL PAWLIKOWSKI’NİN FİLMOGRAFİSİ

2018	SOĞUK SAVAŞ
2013	IDA
2011	GİZEMLİ KADIN
2004	AŞK YAZIM
2000	LAST RESORT
1998	THE STRINGER

FİLMİN KÜNYESİ

Yönetmen:	Pawel Pawlikowski
Yapımcılar:	Ewa Puszczyńska, Tanya Seghatchian
Senaryo:	Pawel Pawlikowski, Janusz Glowacki, Piotr Borkowski
Görüntü Yönetmeni:	Lukasz Zal
Kurgu:	Jaroslav Kaminski
Müzik:	Marcin Masecki
Oyuncular:	Joanna Kulig, Tomasz Kot, Borys Szyc, Agata Kulesza
Süre:	88 dakika
Yapım Yılı:	2018
Ülke:	Polonya / Fransa / İngiltere